

Ismail Parlatir, György Hazai and Barbara Kellner-Heinkele:
*Catalogue of the Turkish Manuscripts in the Library of the
Hungarian Academy of Sciences.* Budapest: LHAS, 2007,
664 str. + 27 iluminacija.

Prošle godine, kao projekt vlada Mađarske i Turske, odnosno njihovih akademija nauka, štampan je Katalog turskih rukopisa u Orijentalnoj zbirci Biblioteke Mađarske akademije nauka.

Inače, zbirka turskih rukopisa pohranjena u ovoj instituciji prikupljena je u Turskoj tokom 19. vijeka. Formiranje ove zbirke se veže za Danijela Szilagija (1831-1885.), koji se, kao mlad oficir, nakon poraza mađarske vojske u ratu za nezavisnost 1848-49. godine, priključio grupi mađarskih emigranata u Osmanskoj imperiji predvođenoj Lajosom Kossuthom. U Turskoj je prvo radio kao antikvar da bi kasnije postao ekspert u svijetu štampane knjige. Stekao je veliku reputaciju kao vrstan poznavalac turskog jezika i osmanske kulture. Nakon njegove smrti zbirka rukopisa koju je prikupio pohranjena je u Mađarskoj akademiji nauka. Ovoj kolekciji su kasnije pripojene i manje zbirke mađarskih orijentalista Armina Vamberija (1832-1913.) i Jozefa Thurija (1856-1915. godine).

Autori ovoga kataloga su Ismail Parlatir, profesor na Ankara univerzitetu, prof. dr. György Hazai i Barbara Kellner-Heinkele. Predviđeno je da ovaj katalog bude štampan u dvije verzije na engleskom i turskom jeziku. Ovdje želimo prikazati englesku verziju ovoga kataloga koji su skupa štampale akademije nauka Mađarske i Turske.

U katalogu je obrađeno 811 djela rukopisa na osmanskome jeziku.

Katalog je urađen prema predmetnim odrednicama. Naime, bez obzira na zbirke, autori su na jednom mjestu predstavili rukopise iz određene oblasti. Na početku navedena je kolekcija kojoj djelo pripada i signaturni broj. Slijedi opis rukopisa, broj listova, dimenzije, vrsta pisma, papira, poveza i sl.

Zatim su navedeni naslov djela arapskim i latiničnim hurufatom, početak i kraj djela sa kratkim opisom samog naslova. Opis sadrži kratku biografiju i bibliografiju autora, oblast kojoj djelo pripada, eventualna štampana izdanja te ime, mjesto i vrijeme prepisa djela. Posebno je značaj-

na obimna literatura koju su autori koristili prilikom prikaza svakog djela kao i informacije u kojim se još bibliotekama čuva određeno djelo u formi rukopisa. Na kraju kataloške obrade navedena su ostala djela koja se nalaze u dotičnom kodeksu. Šteta što u indeksu djela nisu navedena i sekundarna djela iz bibliografije svakog autora.

Autori su koristili tursku transkripciju što im i nije predstavljalo značajniji problem budući da su u ovome katalogu obrađeni samo rukopisi na osmanskom jeziku.

Katalog je podijeljen na sedamnaest tematskih cjelina, i to: religija (15-63), književnost (64-377), historija (378-469), enciklopedije (470-472), astronomija (473-481), geografija (482-488), godišnjaci /sal-name/ (489-496), matematika i geometrija (497-503), medicina (504-509), zoologija (510-512), botanika (513-515), gramatika i druge filološke discipline (516-560), tabir-name (561-566), vojne discipline (567-577), arhitektura (578-579), muzika (580-581) i kulinarstvo (582).

Slijede veoma iscrpni indeksi, i to: indeks djela transkripcijom (583-590), autora (591-594), prepisivača (595-596), kongruencija signaturnih brojeva (597-616), godina prijepisa (621-623), imenski indeks (624-627), indeks geografskih pojmova (628-630), indeks institucija (631), derviških redova (632) i indeks tema (633-637). Na kraju kataloga nalazi se popis literature (638-645), rječnik nepoznatih termina (646-657) kao i popis skraćenica (658-664.) Dvadeset sedam priloga minijatura i iluminacija u boji posljednji su sadržaj ovoga kataloga.

U ovome katalogu mogu se pronaći nekoliko imena naših autora čija se djela nalaze pohranjena u Biblioteci mađarske akademije nauka u Budimpešti.

Tako pod kataloškim brojevima 19-21 susrećemo tri rukopisa iz književnosti Ahmeda b. Hasana Beyazi-zadea, Bejazidagića (*Şakk, 'Arud wa şukuk, kitab aş-şakk*); poemu šejha Kasana Kaimi-babe, br. 246; djela Nerkesija (*al-Aqwāl al-musallama fi ġazawāt al-Maslama*, br. 313, *Iksir-i dawlat*, br. 328 i *Munša'āt-i Nerkesi-zāde*, br. 409-411); Diwan Hasana Ziya'ija br. 245; historiju Pečevije Ibrahim-paše (*Tārīhi Pečewi*, br. 570); komentar na Kafiju Ahmeda Sudija al-Bosnawija (*Šarh al-Kafiya*, br. 777) i Risalu od Matrakči Nasuha (*Risāle-i tuhfā al-ġazawāt*, br. 794).

U popisu literature, kao ni u indeksima ne spominju se katalozi niti rukopisne zbirke sa prostora Bosne i Hercegovine.

Ovim katalogom naučnoj javnosti predstavljena je polovina od 1500 rukopisa koji se nalaze pohranjeni u Orijentalnoj zbirci Mađarske akademije nauka.

Osman Lavić